

Mieli abiturientai,

artėja laikas, kai, pabaigę mokyklas, rinksitės savo tolimesnį kelią. Didžioji dauguma Jūsų rinksis studijas. Norėtusi, kad tai darytumėte atsakingai, įvertinę įvairius veiksnius – savo asmeninius gabumus, interesų horizontus, siūlomų studijų kokybę, tolimesnes perspektyvas pabaigus studijas ir pan. Žinodami, kaip svarbu yra padaryti teisingą pasirinkimą bei norėdami padėti Jums apsispręsti, pristatome informatyvių interviu seriją apie **Vilniaus Universiteto Filosofijos fakultete vykdomas bakalauro studijų programas: filosofijos, psichologijos, socialinės politikos, sociologijos ir socialinio darbo**. Iš kiekvienos studijų programos buvo kalbinami trys atstovai: studijų programos komiteto pirmininkas, dėstytojas ir studentas. Klausimai adresatams buvo pateikti individualiai, tad atsakinėdami jie nežinojo vienas kito atsakymų. Jei bent daliai Jūsų šie interviu padės apsispręsti, mūsų misija tuomet bus sėkminga. Viliamės, kad skaityti Jums bus įdomu.

Į klausimus apie VU Filosofijos fakulteto **socialinio darbo** studijų programą atsakė studijų programos komiteto pirmininkė **prof. Laimutė Žalimienė**, dėstytoja **doc. dr. Birutė Švedaitė-Sakalauskė** ir ketvirto kurso studentas **Justinas Pladas**.

☞ SOCIALINIS DARBAS ☜

Kaip trumpai apibūdintumėte socialinį darbą – koks tai mokslas?

Laimutė Žalimienė. Socialinis darbas tai mokslas, kuris tyrinėja asmenų, grupių ir bendruomenių įgalinimo sistemų, procesų, dėsningumus.

Birutė Švedaitė-Sakalauskė. Tai mokslas apie tai, kodėl žmonės apskritai susiduria su socialinėmis problemomis ir kaip tas problemas geriausia įveikti.

Justinas Pladas. Tai yra tarpdisciplininis mokslas, įdomus linkusiems kritiškai analizuoti visuomenės santvarkas ir sistemiškai mąstyti žmonėms. Socialinė psichologija, sociologija, socialinė pedagogika, komunikacijos mokslai, teisė susijungia ties socialiniu darbu kaip visuomenės „ligų“ gydymo mokslu.

Laimutė Žalimienė

Koks socialinio darbo vaidmuo mūsų pasaulyje?

Laimutė Žalimienė. Socialinio darbo vaidmuo yra inicijuoti socialinius pokyčius visuomenėje, įgalinti žmones, didinti jų ir visuomenės institucijų socialinę atsakomybę, prisidėti prie visuomenės gerovės kūrimo ir žmogaus teisių užtikrinimo.

Birutė Švedaitė-Sakalauskė. Be socialinio darbo šiuolaikinė vakarietiška visuomenė negalėtų funkcionuoti, tad šis vaidmuo yra tikrai reikšmingas. Čia ne jokia reklama ar panegirika. Jei norite suprasti, kodėl taip yra, ateiškite studijuoti ir sužinosite.

Justinas Pladas. Socialinio darbo vaidmenį apibūdinčiau taip: sistemiškai matyti visuomenės problemas, kurti naujas teorijas ir praktiškai taikyti esamas, siekiant socialiai teisingesnės ir darnesnės visuomenės.

Įsivaizduokite pasaulį, kuriame gyvena vien socialiniai darbuotojai... Koks tai būtų pasaulis? Apibūdinkite jį.

Laimutė Žalimienė. Socialinių darbuotojų pasaulyje visi turėtų galimybę būti išgirsti, suprasti, būti priimti tokie, kokie yra. Tokiame pasaulyje būtų mažiau racionalumo, tačiau daugiau socialinio teisingumo.

Birutė Švedaitė-Sakalauskė. Tada pasaulyje būtų vien jautrūs, įsiklausantys, suprantantys, palaikantys, pasiruošę padėti žmonės. Taigi pasaulis būtų jautrus ir geras, nuoširdus, jame būtų labai daug bendraujama. Tačiau socialiniai darbuotojai nemoka gyventi be problemų, tai jie net ir tokiame pasaulyje rastų jų ir jas spręstų...

Justinas Pladas. Manau, kad tai logiškai neįmanomas klausimas – idealus pasaulis socialiniam darbuotojui yra toks, kuriame nereikia socialinių darbuotojų...

Birutė Švedaitė-Sakalauskė

O koks tuomet būtų pasaulis be socialinių darbuotojų..?

Laimutė Žalimienė. Socialinis darbas kaip profesija atsirado tik įsitvirtinus pilietinėms visuomenėms, ši profesija gyvuoja tik demokratinėse šalyse. Prisiminkime, sovietiniais laikais nebuvo socialinio darbuotojo profesijos Lietuvoje, jos nėra ir dabar daugumoje autoritarinių šalių...

Birutė Švedaitė-Sakalauskė. Toks pasaulis neišgyventų! Jei staiga neliktų socialinių darbuotojų, tuojau pat turėtų atsirasti kažkas kito, kas būtų vietoje socialinio darbo... Beje, taip buvo visais laikais ir visur – žmonės visada turėjo problemų ir visada turėjo tam tikrą būdą, kaip su jomis tvarkytis. Šiuolaikinėje visuomenėje šis būdas yra socialinis darbas.

Justinas Pladas. Socialinio darbo poreikis didžiausias tada, kai solidarumas tarp skirtingų visuomenės sluoksnių žemas, socialinės atskirties mastai dideli, o bendruomeniškumas suiręs. Pasaulyje be socialinių darbuotojų jų funkcijas perimtų savanoriškos bendruomeninės iniciatyvos, o tai galėtų įvykti tik tokioje visuomenėje, kuri būtų orientuota į tarpasmeninių santykių kokybę, darnų vystymąsi ir žmonių laimę, o ne į talentų, „žvaigždžių“, kultą, stipresniojo teisę ir galios koncentraciją. Manau, kad tokių visuomenės permainų siekti yra kiekvieno pasišventusio savo darbui socialinio darbuotojo pašaukimas.

Kaip manote, kokių savybių reikia stojančiajam, norinčiam studijuoti socialinį darbą?

Laimutė Žalimienė. Kaip sakė viena iš socialinio darbo profesijos pradininkių Mary E. Richmond (1861–1928), socialinis darbuotojas – tai profesionalas, kuris tvirtai stovi ant žemės, yra visapusiškai išsilavinęs, turi humoro jausmą, fantaziją, yra idealistas ir jaučia simpatiją žmonėms, kuriems teikia pagalbą.

Birutė Švedaitė-Sakalauskė. Svarbiausias dalykas yra norėti dirbti šį darbą – be šio noro bus sunku, gal net geriau nebandyti... Apskritai visiems stojantiesiems labai norisi palinkėti surasti save – suprasti, ką jie nori ir gali daryti su užsidedimu, ir tai daryti! Dar labai svarbu gebėjimas bendrauti, neteisti, nesivadovauti išankstinėmis nuostatomis ir stereotipais ir tikėti, kad labai norint, sutelkus pastangas tikrai galima kažką pakeisti.

Justinas Pladas. Kritinio mąstymo, empatijos, altruizmo, bendruomeniškumo, emocinio intelekto.

Justinai, studijuojate socialinį darbą, tad norisi paklausti, ar įdomios studijos ir kaip vertinate Jums dėstančius dėstytojus, jų paskaitas?

Justinas Pladas. Vienareikšmiškai neišeina įvertinti. Tokie dėstytojai kaip Birutė Švedaitė, Romas Lazutka, Donata Petružytė yra įkvepiantys ir teikiantys vilčių šios profesijos tolesniam augimui, tačiau studentų motyvacija žema, o tai kenkia studijų kokybei. Tikiuosi, kad ateityje į socialinį darbą stos labiau motyvuoti studentai, kurie yra svarbus studijų kokybę lemiantis veiksnys, nes pati studijų programa 2009 m. užsienio ekspertų buvo įvertinta kaip gero europinio lygio.

Justinas Pladas

Socialinį darbą studijuoti ir dėstyti galima ir kitose aukštosiose mokyklose, tačiau pasirinkote būtent Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetą – įdomu kodėl?

Laimutė Žalimienė. Galima teigti, kad Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Socialinio darbo katedra yra socialinio darbo studijų programų pradininkė Lietuvoje, o joje dėstantys dėstytojai yra šios studijų krypties ir mokslo srities entuziastai, siekiantys įtvirtinti socialinio darbo profesiją ir socialinio darbo mokslą Lietuvoje.

Birutė Švedaitė-Sakalauskė. Nes tai mūsų senasis, gerasis, išmintingasis, gražusis Universitetas, kuris, nors pats seniausias, bet niekaip nepasensta – jis visą laiką pilnas gabių, įdomių, aktyvių jaunų žmonių!

Justinas Pladas. Aš stojau dėl universiteto prestižo ir tarptautinio diplomo vertinimo.

O kokios perspektyvos laukia socialinio darbo absolventų?

Laimutė Žalimienė. Socialinio darbo absolventų praktinės veiklos laukas labai platus ir įvairus: jie dirba socialinės apsaugos, sveikatos, švietimo, teisėtvarkos ir kt. sistemose, viešajame,

nevyriausybiniam ar privačiam sektoriuose. Socialiniai darbuotojai teikia ar organizuoja socialines paslaugas įvairių socialinių grupių asmenims, dirba su grupėmis ar bendruomenėmis, jų profesiniai vaidmenys labai įvairūs, tokie kaip įgalintojas, iniciatorius, aktyvintojas, tarpininkas, konsultantas, vadybininkas, vertintojas, koordinatorius ir kt.

Birutė Švedaitė-Sakalauskė. Absolventų perspektyvos tikrai nenuobodžios! Dirbant šį darbą nebus rutinos – kiekviena diena bus kitokia, su vis nauju iššūkiu ir vis nauja galimybe kurti. Kurti galima čia labai daug – santykių su žmogum, projektą, bendradarbiavimo tinklą, pagalbos koncepciją, išėitį iš situacijos be išėities – daugybę dalykų, kad mūsų visuomenė, šalis būtų draugiškesnė žmogui, kad čia mums norėtūsi gyventi.

Justinas Pladas. Manau, kad perspektyvos priklauso nuo asmenybės. 10% studentų apskritai nori dirbti socialinį darbą, šią specialybę pabaigę, tai manau tiems, kurie nori ir turi viziją yra begalė galimybių veikti ir susikurti įdomaus darbo vietą.

Pabaigoje – dar šiek tiek vaizduotės: jeigu socialinį darbą reiktų palyginti su augalu, koks tai būtų augalas? Ir kodėl?

Laimutė Žalimienė. Socialinis darbas galėtų būti palygintas su kaktusu, kuris simbolizuoja ištvėrė, tikslo siekimą, atsidavimą. Kaktusas, augdamas dykumoje, skleidžia žiedus ir moka džiaugtis saule, tarsi suteikdamas stiprybės ir vilties žmonėms, kuriems trūksta motyvacijos ir pasitikėjimo, o spygliai simbolizuoja, kaip svarbu įgyti įgūdžių pačiam apsisaugoti nuo gyvenimo sunkumų ir negandų.

Birutė Švedaitė-Sakalauskė. Beržas. Kuklus, tylus, jautrus, neužgožiantis kitų. Gal net tas iš Pauliaus Širvio eilių...

Justinas Pladas. Ažuolas ar koks kitas Pasaulio medžio prototipas. Socialinis darbas – tai ryšių ir santykių mokslas: tarp pagalbos profesijų, individo ir visuomenės, tarp praeities ir ateities.

Interviu parengė Olga Suprun

